

VGN Commissie Basisvorming

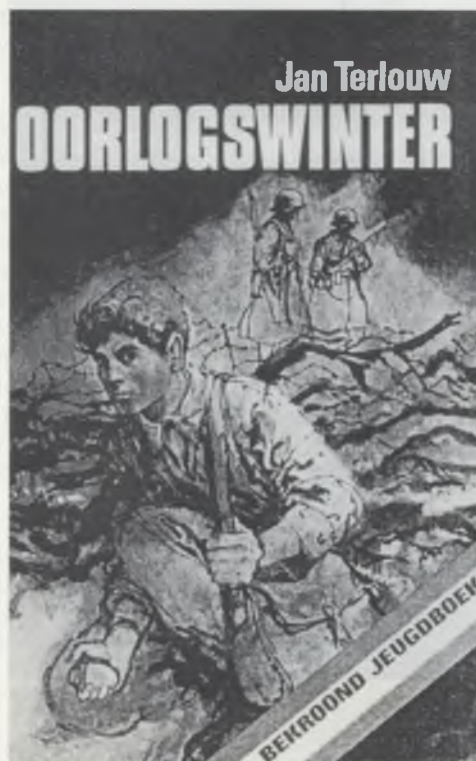
'Ik denk dat mijn boek zo'n succes is geworden, omdat het echt is gebeurd!'

Historische Jeugdboekenprijs voor Jan Terlouw

Onder belangstelling van regionale pers, jeugdjournaal en 44 middelbare scholieren kreeg Jan Terlouw op 5 oktober de Historische Jeugdboekenprijs uitgereikt voor zijn jeugddroman *Oorlogswinter*. Terlouw is, na Thea Beckman, de tweede Nederlandse schrijver die deze eer te beurt valt. Dat *Oorlogswinter* werd uitgekozen door honderden onderbouwleerlingen is niet verwonderlijk. Het in 1972 verschenen boek ontving in het verleden onder andere ook al de Gouden Griffel (1973) en een vermelding op de Honor List Hans Christian Andersen Jury (1974) in Rio de Janeiro. Afgaande op de talloze herdrukken en vertalingen spreekt *Oorlogswinter* spreekt nog steeds een groot publiek aan. Schrijver Jan Terlouw toonde zich overigens wel verrast over de VGN onderscheiding, bestaande uit een oorkonde en een plastiek van kunstenaar Godelieve de Groot.

en verzorgt een Engelse piloot. Hij moet beslissingen nemen die zelfs voor volwassenen nog moeilijk zijn. Michiel leeft daarbij ook nog in een wereld waarin je niemand kunt vertrouwen. Het boek vertelt over angst en moed, gevaar en het hebben van verdriet. Het is aangrijpend geschreven zodat je je goed kunt inleven in de gevoelens van de verschillende personen. Het verhaal is goed opgebouwd zonder moeilijke woorden en ingewikkelde zinnen. Het is interessant, vlot verteld en humoristisch, kortom keigaaf. Het is bovendien dik en je kunt er dus lekker lang in lezen. Oorlogswinter is een echte aanrader.'

Decor voor de uitreiking van de Historische Jeugdboekenprijs vormde het pas heropende Bevrijdingsmuseum in Groesbeek. Voorafgaand aan de officiële uitreiking verzorgden Marie-Jes Boonekamp van de VGN, Wiel Lenders directeur van het Bevrijdingsmuseum en

57

Veel leerlingen hadden hun eigen 'Oorlogswinter' meegenomen om te laten tekenen door Jan Terlouw.

Manon van Bijleveld (15) leerlinge van het St. Odulphuslyceum in Tilburg, las het juryrapport voor, waarin *Oorlogswinter* vooral geroemd wordt vanwege de directe en aansprekende wijze waarop het historische verhaal tot leven komt.

'Oorlogswinter is een spannend boek dat speelt tijdens de laatste winter in de Tweede Wereldoorlog. Het geeft een goed beeld hoe het er in die tijd aan toe ging. Je leert ervan. Het is een periode in de geschiedenis die nog altijd erg belangrijk is. Michiel, een jongen van zestien jaar, verliest zijn vader en helpt

enkele vrijwilligers een middagprogramma voor de aanwezige scholieren, waaronder een vertoning van originele filmbeelden van Operatie Market Garden. Deze twintig minuten durende film is afkomstig uit de National Archives in Washington en toont indrukwekkende beelden over de desastreuze luchtaanvallen op Nijmegen en Arnhem. Opstijgende Dakota's met daarachter Waco-gliders, vergezeld van het Air van J.S. Bach en citaten als 'Mam er vallen mensen uit de lucht' en het Amerikaanse 'There's confetti in the air', getuigen van een grootscheepse,

maar mislukte geallieerde operatie. Een rondleiding langs de speelse vitrines met maquettes van Hell's Highway, een reconstructie van de Waal oversteek op 20 september 1944 en inventieve oorlogsuitvindingen als de canvasvouwboot, vouwfiets en scooter, completeerden voor de leerlingen het beeld van de grootste geallieerde luchtaanval uit WOII die aan zoveel Gelderse mensen het leven kostte.

Ellen Cattenstart (13): *'Door die film en de rondleiding maak je de oorlog een beetje mee. Er was een echte schuilkelder in het museum, waarin je de muffe lucht kunt ruiken en ook een vliegtuig waarin de parachutisten hebben gezeten. Maar het hoogtepunt van de dag was natuurlijk wel Jan Terlouw, die we mochten interviewen.'*

Voordat de VGN overging tot overhandiging van de prijs mochten tien 'juryleden' de schrijver aan de tand voelen over zijn boek. In een geanimeerd gesprek werd Terlouw gevraagd naar de persoonlijke achtergronden en autobiografische kenmerken in het boek.

Ellen: *'De juryleden wilden Jan Terlouw geen standaardvragen stellen, maar ook meer over hem persoonlijk te weten komen. Dus vroegen we of Erica uit het boek ook echt op een zus van hem leek en of hijzelf de hoofdpersoon Michiel of het jongere broertje Jochem was.'*

Volgens Jan Terlouw gaat het boek niet over hemzelf, maar in het verhaal komen wel autobiografische elementen voor.

Bijvoorbeeld het feit dat Michiels vader wordt gegijzeld en doodgeschoten. Zijn eigen vader is twee keer gegijzeld en de hele familie leefde in grote angst. Die angst en de andere emoties in het boek zijn dus in feite autobiografisch. En de jongen die in het boek uit een rijdende trein springt, is de echte buurjongen van Terlouw. Schafter, die ervan wordt verdacht een verrader te zijn, bestond ook echt, maar volgens de schrijver wist niemand in de omgeving wie er nu precies mee werd bedoeld.

Als intermezzo droegen leerlingen ook nog verzetsverzen voor en lazen fragmenten uit het bekroonde boek.

Ellen: *'Daarna heb ik nog de kans gegrepen om mevrouw Terlouw een paar vragen te stellen. Zij vond het hartstikke fijn dat de jeugd het boek heeft uitgekozen en niet één of andere instantie. Ze was ook helemaal niet jaloers op haar man. Als je iemand aardig vindt en iemand anders vindt dat ook dan is dat volgens haar alleen maar leuk. Ook die aandacht vond ze prima.'*

Jan Terlouw bedankt
Manon van Bijlevelt.

Toen Manon de oorkonde aan Jan Terlouw gaf en hij haar zoende, zei zijn vrouw: 'Kijk, dat vind ik nou leuk!'

Terlouw signeerde na afloop van het officiële gedeelte meegebrachte exemplaren van *Oorlogswinter* en praatte gezellig na. Terlouw: *'Ik was erg verrast door de prijs, te meer omdat ik niet eens van het bestaan ervan wist. Dat 29 jaar na verschijnen van het boek nog steeds behoefte is aan het verhaal is opmerkelijk, want iedereen beleefde zijn eigen oorlog. Waarom ik denk dat het boek zo'n succes is geworden? Omdat het echt is gebeurd. En ik ben trots op de Historische Jeugdboekenprijs, maar het maakt me wel erg oud, want ik was in de oorlog net zo oud als jullie.'*

Maria van Haperen

(Met dank aan Ellen Cattenstart en geschiedenisdocent Jac. Van Trier, want zonder hun gedetailleerde aantekeningen had dit verslag niet tot stand kunnen komen.)

NIEUWE SCHOOLTV-SERIE OVER EXAMENONDERWERP:

SOVJET-UNIE

1928-1941 en 1964-1982

Met ingang van dinsdag 13 november 2001 om 11.00 uur (Nederland 3) kunt u kijken naar de nieuwe schooltv-serie 'De Sovjet-Unie 1928-1941 en 1964-1982', bestemd voor leerlingen in de examenklassen vmbo, havo en vwo. De nieuwe schooltv-serie sluit aan bij het examenonderwerp geschiedenis voor 2002 en 2003.

Attentie! Schakel uw videorecorder(s) in

De programma's worden achter elkaar uitgezonden op donderdag 20 december 2001 van 10.40 t/m 11.40 uur. Duur: 60 minuten.

Elke uitzending bestaat uit twee aaneengesloten programma's van elk tien minuten. De serie bevat veel authentieke filmbeelden over het leven in de Sovjet-Unie onder Stalin en Breznev.

De serie gaat vergezeld van een goedverzorgde docentenhandleiding (20 pagina's) waarin ook kopieerbare leerlingenbladen zijn opgenomen.

De prijs bedraagt fl. 22,90 (€ 10,39). Te bestellen via 0900-1344 (44 ct/min) of via internet: www.teleacnot.nl

TELEAC/NOT. ZO KOM JE MEER TE WETEN.

